

Agenda 2030 och
hållbarhet

Ålands sju strategiska
mål 2023-02-15

Agenda

- Inledning
- Agenda 2030
- finns jämställdhetsperspektivet med?
- När, var och hur kan våra beslut skapa ojämställdhet/ojämlikhet?
- Hur tar vi arbetet vidare?

Agenda 2030 FN:s globala överenskommelse om hållbarhet

Bakgrund

FN konferens i Rio 2012
agenda 2030 antagen 2015

1. Avskaffa extrem fattigdom
2. Minska ojämlikhet och orättvisor
3. Främja fred och rättvisa

193 länder
17 globala mål 169 delmål 244
indikatorer

Hållbarhet=

”En hållbar utveckling är
En utveckling som
tillfredsställer
dagens behov utan
att äventyra kommande
generationers
möjligheter att
tillfredsställa
sina behov”.
(Brundtlandrapporten 1987)

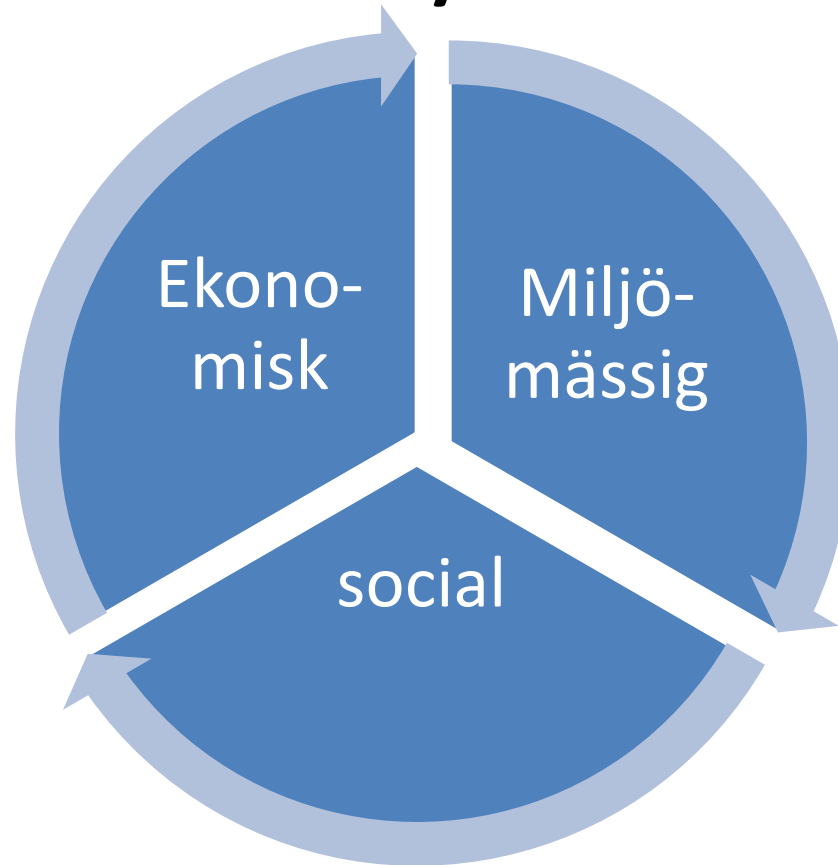
ATT SKAPA HÅLLBARA FÖRETAG & ORGANISATIONER

Att arbeta med jämställdhet och
jämställdhetsintegrering

Agenda 2030

Sustainability=Hållbarhet

Social hållbarhet

(Folkhälsomyndigheten)

Ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa

Ett samhälle med hög tolerans och människors lika värde

Människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen

Mål nr 5
jämsställdhet

5

JÄMSTÄLLDHET

A photograph of a small, clear stream flowing through a dense forest. The water is slightly blurred, suggesting a long exposure. The rocks are covered in vibrant green moss, and various ferns and other plants are visible along the banks. The overall scene is peaceful and natural.

Vattendelare=kön

Levnads- och arbetsvillkor

<https://www.weforum.org/reports/global-gender-gap-report-2022/>

På tal om
jämställdhet |
Ålands
statistik- och
utredningsbyrå
(asub.ax)

På tal om jämställdhet

ÅLAND 2021

Jämställdhetsintegrering/ prata två och två

Utgår från insikten om att
jämställdhet skapas där *resurser
fördelas, beslut fattas och normer
skapas.*

Vem fördelar resurser?

Vilka fattar beslut?

Hur skapas normer?

Kön har
stor
betydelse
(s 9)

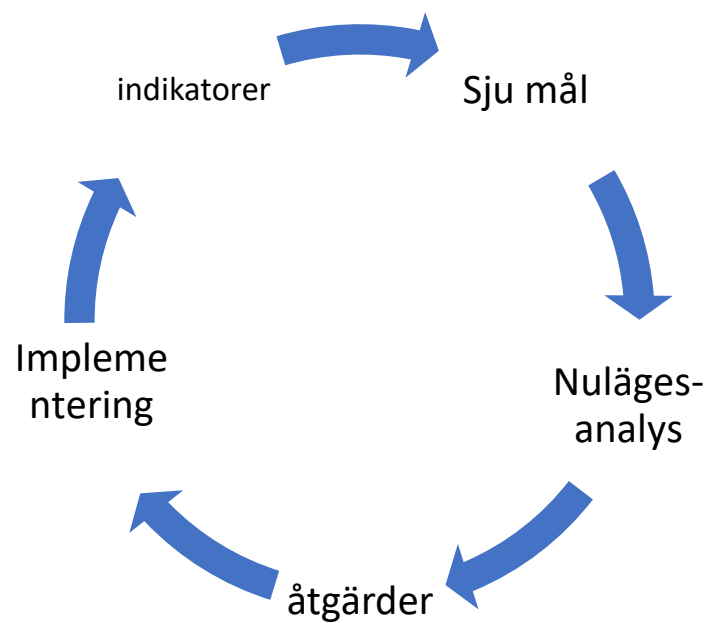
- Lönsamhet, produktivitet, effektivitet
- Blandade arbetslag mer kreativa, motverka mobbning mm
- skapar ett effektivt resursutnyttjande
- Identifiera och allokerar resurser där de behövs särskilda insatser

Mål nr 10 jämlikhet

Tillgänglighet, åldersanpassat,
barnperspektiv, socioekonomiska
hänsyn (tex kompensatoriskt
uppdrag för skolan)

Social hållbarhet - agenda 2030-

De sju strategiska utvecklings målen

1. Välmående människor vars inneboende resurser växer
 2. Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället
 3. Allt vatten har god kvalitet
 4. Ekosystem i balans och biologisk mångfald
 5. Attraktionskraft för boende, besökare och företag
 6. Markant högre andel energi från förnyelsebara källor och ökad energieffektivitet
 7. Hållbara och medvetna konsumtions och produktionsmönster
-

Alltid
kön men
inte bara
kön

Mål 1 välmående,

människor vars inneboende resurser växer

- Att blomstra handlar om något djupare än materiell välfärd och att allt skulle vara roligt jämt. I det åländska samhället skapas förutsättningar för människor att komma till sin rätt och att trivas.
- Prata två och två och gör en analys utifrån kön/etnicitet/ålder

Kön/ etnicitet/ålder/ funktionsnedsättning/social tillhörighet

- **1.1** Alla har tillgång till det som för var och en bidrar till fysisk och psykisk hälsa, meningsfullhet och goda relationer. God och jämlik vård och omsorg är garanterad för alla. Tillgången till det som inte främjar fysisk och psykisk hälsa begränsas.
- **1.2** Genom hela livet har alla tillgång till kvalitativ utbildning, konst, kultur och andra bildningsformer som främjar var och ens och allas vårt gemensamma blomstrande.
- **1.3** Alla ungdomar och vuxna har sysselsättning i form av studier, arbete eller annan syssla.
- **1.4** Alla barn, ungdomar och vuxna tar efter förmåga ansvar. Beroende på ålder och förmågor sker detta bland annat genom att vi tar hand om vårt välbefinnande och konsumerar måttfullt. Vi hjälps åt att spegla och bekräfta egenskaper som förnöjsamhet och lyhördhet.

Mål 2 Alla känner tillit och har verkliga möjligheter att vara delaktiga i samhället

- Inga varaktiga framsteg kan nås i ett sammanhang präglad av konflikt och våld. Välgrundad mellanmänsklig tillit och fredliga relationer utgör grunden för långsiktig bärkraft.
- Prata två och två och gör en analys utifrån kön/ålder/social tillhörighet

Kön/ethnicitet/ålder/funktionsnedsättning/ social tillhörighet

- **2.1** Diskriminering och korruption förekommer inte.
- **2.2** Alla tar ansvar för att avskaffa alla former av fysiskt, sexuellt och verbalt våld, särskilt i nära relationer.
- **2.3** Ingen lever i en ekonomiskt utsatt position och de ekonomiska klyftorna minskar. Alla har ett hem som skänker glädje och ro.
- **2.4** Likvärdigt arbete ersätts med lika lön. Jämn fördelning av det oavlönade hem- och omsorgsarbetet.
- **2.5** Åland är barn- och äldrevänligt och personer med funktionsnedsättning upplever trygghet, frihet och tillgänglighet.

Mål 2

- **2.6** Jämställdhet och jämlikhet har uppnåtts. Kvinnor, män och inflyttade är representerade i beslutande organ.
- **2.7** Beslutsfattandet är deltagandebaserat. Förtroendet för samhällsinstitutioner respektive valdeltagandet är högt. Ålands invånare, förenings- och näringsliv samt myndigheter är delaktiga i att utforma samhället. Barn hörs i frågor som rör dem.
- **2.8** Kultur, idrott och andra föreningsaktiviteter förenar människor och skapar delaktighet.

Mål 3

Allt vatten har god kvalitet

- Vatten är en grundförutsättning för allt liv. På Åland finns en utbredd insikt om betydelsen av ett friskt Östersjön med alla dess vikar samt tillgången till friska sjöar för rent dricksvatten.
- Prata två och två och gör en analys utifrån kön/etnicitet/ålder/social tillhörighet

Kön/ethnicitet/ålder/funktionsnedsättning/ social tillhörighet

- **3.1** Alla på Åland har kunskap om och tar ansvar för att åländska vatten uppnår god kvalitet.
- **3.2** Ålands röst i Östersjön är proaktiv. Åländska aktörer och individer samverkar med övriga Östersjöregionen för att påverka och uppnå vatten av god kvalitet.
- **3.3** Näringslivet på Åland använder hållbara cirkulära lösningar och bidrar till minst halverade utsläpp av näringsämnen till 2030 (jämfört med 2015).
- **3.4** Hänsyn till klimatförändring och dess konsekvenser integreras i alla utvecklings- och planeringsprocesser som påverkar vattenbruk och havsanvändning.
- **3.5** Människoskapade nettoutsläpp av fosfor och kväve till vatten har minst halverats år 2030 (jämfört med 2015).

Kön/ethnicitet/ålder/funktionsnedsättning/ social tillhörighet

- **3.6** Internbelastningen av fosfor i sjöar och vikar har identifierats och åtgärder pågår för minskningar.
- **3.7** Människoskapade kretsloppen av näringsämnen är till största delen slutna. Åland är ledande i Östersjöregionen gällande cirkulärt omhändertagande av näringsämnen 2030 och exportör av näringsämnen 2051.
- **3.8** Läckage av farliga ämnen, såsom läkemedel, växtskyddsmedel, hushållskemikalier, mikroplaster och gifter till vattenmiljön har minskat till icke skadliga nivåer. Nedskräpningen av vattenmiljön har upphört.
- **3.9** Ett samlat helhetsperspektiv på VA-användningen som säkerställer att handlingsplaner och åtgärder innebär förbättringar av vattenkvaliteten.

Mål 4 Ekosystem i balans och biologisk mångfald

- Biologisk mångfald är en avgörande grund för jordens livsuppehållande system och vår nuvarande och framtida välfärd vilar på denna grund. Biologisk mångfald bidrar till ökad motståndskraft i ekosystemen.
- Prata två och två och gör en analys utifrån kön/etnicitet/ålder/social tillhörighet
-

- **4.1** Alla som bor och verkar på Åland har insikten om att djur, växter och ekosystem har ett egenvärde i sig själva. Kunskap om biologisk mångfald, ekosystem i balans samt särskilt värdefulla arter och biotoper är hög inom alla samhällssektorer.
- **4.2** Ekosystem och biologisk mångfald är integrerade i alla utvecklings- och planeringsprocesser för mark- och havsanvändning (s.k. regional grönstruktur) och används som redskap för att mildra effekter av klimatförändringarna, motverka habitatfragmentering och -förstöring samt säkerställa gröna korridorer.
- **4.3** Miljöpåverkan av invasiva arter är så låg att på Åland naturligt förekommande arter och biotoper inte hotas.

- **4.3** Miljöpåverkan av invasiva arter är så låg att på Åland naturligt förekommande arter och biotoper inte hotas.
- **4.4** Havs-, kust- och landområden samt särskilt skyddsvärda biotoper och arter på Åland är skyddade minst till den nivå och omfattning som EU:s regelverk kräver.
- **4.5** Naturförlusten har avstannat. Områden där särskilt skyddsvärda biotoper eller arter tidigare förekommit har antingen återställts eller så har dessa arter och biotoper återinförts eller återskapats inom områden som särskilt lämpar sig för dessa förekomster.

Mål 5 Attraktionskraft för boende, besökare och företag

- Attraktionskraft förutsätter framåtrörelse. En annan förutsättning är en användning av ordet "vi" på ett välkomnande sätt: det är ett "vi" som är till för alla som vill bo och verka på Åland, och det är ett "vi" som öppnar upp för världen.
- Prata två och två och gör en analys utifrån kön/etnicitet/ålder/funktionsnedsättning/social tillhörighet

- **5.1** Åland ska ha 35 000 invånare.
- **5.2** Åland ska ha 14 000 arbetsplatser i privata näringslivet.
- **5.3** Åland ska ha 300 000 övernattande besökare årligen*.
- * I kommersiell logianläggning. Besökare främst från närregionerna.

Mål 6 Kraftigt minskad klimatpåverkan

- Prata två och två och gör en analys utifrån kön/ethnicitet/ålder/social tillhörighet

Mål 6 Kraftigt minskad klimatpåverkan

- **6.1** 80 % lägre växthusgasutsläpp (exklusive övrig sjöfart**) jämfört med 2005. **6.2** 50 % lägre växthusgasutsläpp från vägtrafiken jämfört med 2005.
- **6.2** 100 % av elanvändningen kommer från fossilfria energikällor.
- **6.3** Ingen fossil uppvärmning av byggnader.
- * Utsläppen av växthusgaser minskar och upptaget i kolsänkor ökar så att utsläppen senast år 2035 är högst lika stora som upptaget. Upptaget fortsätter därefter att öka medan utsläppen fortsätter att minska.
- ** All sjöfart utom skärgårdsfärjorna.
- Åland ska vara klimatneutralt senast år 2035.* Syftet är att leva upp till Parisavtalet och ta ansvar för kommande generationer. Samtidigt skapas nya tillväxtmöjligheter och stärkt konkurrenskraft.

Mål 7 Hållbar konsumtion och produktion

- Hållbar konsumtion och produktion är en tvärgående fråga, som bidrar till uppnåendet av samtliga sex övriga strategiska utvecklingsmål. Med konsumtion avses såväl privatpersoners, offentlig sektors, företags som andra organisationers konsumtion av både varor och tjänster.
- Prata två och två och gör en analys utifrån kön/etnicitet/ålder/funktionsnedsättning/social tillhörighet

- **7.1** Mängden avfall som uppkommer på Åland har minskat till max 1,2 ton per person per år.
- **7.2** Alla företag och organisationer har integrerat hållbarhet, resurssnålhet och cirkularitet i kärnan av sin verksamhet.
- **7.3** Alla offentliga organisationer praktiserar hållbar offentlig upphandling. 7.4 Alla bygger och renoverar på ett hållbart, resurssnålt och cirkulärt sätt.
- **7.4** Åtminstone 80 % av befolkningen har en resurssnål och återanvändande livsstil.
- **7.5** Åtminstone 80 % av befolkningen undviker att köpa varor som innehåller skadliga kemikalier.

- **7.6** Nyttodjurens naturliga beteende främjas genom att deras naturliga behov som mat och rörelse tillgodoses.
- **7.7** Åtminstone 80 % av befolkningen äter en lokalproducerad kost som enligt aktuella rekommendationer är till gagn för både människors och planetens hälsa.
- **7.8** De konsumtionsbaserade luftutsläppen av koldioxidekvivalenter har minskat till 4 ton per person och år senast 2030 och 2 ton per person och år senast 2040.

Hur tar vi arbetet vidare?

Prata två och två